

תוכן עניינים:

1. מבוא.....1-2.
2. פרק ראשון: יצירת קשרים באופן בלתי מקוון.....3-5.
3. פרק שני: יצירת קשרי חברות ברשתות חברתיות המקוונות.....5-10.
4. פרק שלישי: בעיית הפגיעה בפרטיות ברשתות חברתיות המקוונות.....10-11.
5. פרק רביעי: הבניית הזהות והיכולת לבדות זהות ברשתות חברתיות המקוונות.....12-13.
6. פרק חמישי: הרשת החברתית, גלובליזציה, תחושת הבדידות ואיבוד הייחודיות
התרבותית.....13-18.
7. דיון במקרה הבוחן.....19-23.
8. סיכום ומסקנות.....24-25.
9. בביליוגרפיה.....26-28.

מבוא

האינטראקציות החברתיות האנושיות והרשתות, קהילות אשר צומחות מהן, מציגים סדירות מבנית בולטת. חברות היא מאפיין בסיסי של בני אדם וידוע כי בדרך כלל הגנים ממלאים תפקיד חשוב בייסוד, בתכונות ובמבנים של קשרי הידידות הנרקמים בין אנשים. מבחינה גנטית, אנשים יוצרים קשרים עם אנשים אחרים הדומים להם בסופו של דבר. קשרי חברות מאז ומעולם הסתמכו על יצירת קשר אישי עם אדם שבדרך כלל מגיע מאותה קבוצה וזהות. אנשים בוחרים באופן פעיל בסביבות מסוימות ובסביבות האלה ייתכן והם יפגשו אנשים הדומים להם מבחינה גנטית. כלומר קשרי החברות נוצרים מטבעם מזהות בין אנשים.

בסוף המאה הקודמת, העולם עבר תמורה כמו כל התמורות הגדולות האחרות בהיסטוריה. הוא הפך להיות רב ממדי, טכנולוגי, כלכלי, חברתי ותרבותי, פוליטי וגיאוגרפי. אולם השאלה היא מהי המשמעות של כל זה להתפתחות החברתית, לחיי האנשים וכן לרווחתם. מאחר והשימוש העיקרי באינטרנט הוא לצורך תקשורת, היינו רוצים לחשוב כי לאינטרנט יהיו השפעות חיוביות על הקשרים החברתיים שלנו. כאשר קיימת גישה קלה ומהירה אל אנשים אחרים, זה עוזר לנו להרגיש מחוברים ושותפים. יחד עם זאת, בצד ההפוך של המדיה הזו, נראה שהקשרים שהאינטרנט בונה הם קשרים שלא נבנים בצורה חזקה. אין מדובר בקשרים חזקים כפי שהיינו רגילים אליהם בעבר. עידן האינטרנט מאפשר לנו להכיר אנשים חדשים כל הזמן ולהגדיל את מעגל החברויות שלנו מבלי שנצטרך ליצור קשר עמוק ומשמעותי.

בבסיס תורת הרשתות החברתיות, עומדת הנחה בסיסית כי הרעיון שלכאורה אנשים וארגונים אוטונומיים, יהיו מעורבים למעשה ביחסים חברתיים ובאינטראקציות. המונח רשת חברתית נטבע מתוך רצון לתאר את הפרספקטיבה הרציונלית מתוך מסורות מחקר אחרות הקיימות על קבוצות חברתיות וכן על קטגוריות חברתיות. הרשת החברתית בנויה או מורכבת בעצם משחקנים שהם אנשים פרטיים ולעיתים גם ארגונים וכן צורה כלשהי של קשר המתקיים ביניהם. צמיחתן של הרשתות החברתיות בעיקר בעשורים האחרונים קראה לצורך בניתוח שלהן וכך אכן נולד הניתוח של הרשתות החברתיות. ניתוח של רשתות חברתיות יוצא נובע מתוך הנחה שחיים חברתיים נוצרים בעיקר על ידי יחסים וכן על ידי הדפוסים שנוצרים ביחסים. רשת חברתית היא בעצם קבוצה של צמתים הרלוונטיים מבחינה חברתית ומחוברים על ידי קשר אחד או יותר. היחידות של הרשתות החברתיות הן בדרך כלל אנשים או לעיתים גם ארגונים.

פרק ראשון: יצירת קשרים באופן בלתי מקוון

חברות היא אחד הסוגים הנפוצים ביותר של מערכות יחסים בינאישיות. במשך זמן רב היא הייתה מוקד למחקר ולמונח הזה ניתנו גם הגדרות שונות. לדוגמה החוקר הרטופ, במאמרו מ-1975, הגדיר חברים כאנשים המחפשים באופן ספונטני את חברתם של אנשים אחרים ויתרה מכך מחפשים את האפשרות להירגע מלחצים בשל הקרבה הזו לאדם אחר. החוקר רייט במאמרו מ-1984 למשל הגדיר חברות כמערכת יחסים הכרוכה באינטראקציה מרצון או בלתי מוגבלת בה המשתתפים מגיבים זה לזה באופן אישי. ההגדרות הללו בעצם רומזות כי חברות מתפתחת באמצעות אינטראקציה מרצון בין שני אנשים ולאורך זמן. בדרך כלל חברות מתפתחת באמצעות אינטראקציה של פנים מול פנים (Chan, D. K. S., & Cheng, G. H. L., 2004, pp. 305-306). התפתחות מושג החברות קיבל מימד משמעותי ותשומת לב רבה יותר בתחום של היחסים הבין אישיים. אינספור מחקרים רעיוניים ואמפיריים נערכו מתוך רצון להבין את ההתקדמות של המושג חברות (Chan & Cheng, 2004, p. 307).

שלבי ההתפתחות של קשרי חברות, קיבלו מידה רבה של תשומת לב בכל הנוגע לתחום היחסים הבין אישיים. מחקרים רעיוניים ואמפיריים רבים נערכו מתוך מטרה לבחון את התקדמות החברות. החוקר קנאפ, זיהה למשל חמישה שלבים של פיתוח מערכות יחסים. השלב הראשון הוא השלב היזום. השלב השני הוא ניסוי, השלב השלישי הוא התעצמות, הרביעי שילוב והחמישי והאחרון הוא שלב הקשרים. חוקר אחר אחר בשם מילארדו, מצא כי הרשתות החברתיות שהתבססו על קשרי ידידות השתנו כפונקציה לקביעת דרגת האינטימיות לאורך שלבי החברות (Chan, & Cheng, 2004, p. 307).

חברות ידועה כדבר חיוני וחשוב מאוד לרווחה של ילדים, מתבגרים וכן גם מבוגרים. חברויות או קבוצות חברתיות מאפשרות לילדים וכן למתבגרים לקיים קשרים טובים ואינטימיים יותר בחייהם הבוגרים. חברים מספקים גם תמיכה סוציאלית יקרת ערך וחשובה במצבי לחץ. הנחיצות והמשמעות של החברות נבדקה על ידי פסיכולוגים, פילוסופים, אנתרופולוגים וכן סוציולוגים. מחקרים פסיכולוגים שנעשו בתחום, לרוב בחנו ילדים ומתבגרים בכל הנוגע להבנה שלהם של המונח חברות, לגבי הציפיות שלהם והאמונות שלהם בהבדלים בין המושג חברים לבין מכרים (Amichai-Hamburger, Y., Kingsbury, M., & Schneider, B. H., 2013, pp. 33-34).

התפיסה הרווחת הייתה כי ילדים יוצרים חברויות עם מי שקרוב אליהם מבחינה פיזית כמו למשל ילדים מבית הספר או משכונת המגורים שלהם. כיום זה כבר ידוע וברור יותר כי החברויות של ילדים או מתבגרים, מבוססת על מקור שהוא הרבה יותר מנטייה מסוימת. כלומר, חברויות ראשוניות היו נוצרות בשל קרבה בין אנשים ונטו להצליח בשל תכונות ואופי דומה בין החברים. במהלך החמישים שנה האחרונות, פסיכולוגים הגיעו להבנה שהייתה ידועה כבר בקרב פילוסופיים מיוון הקדומה שאינטימיות היא מאפיין ליבה של חברות, אשר מבדיל בין חברות לבין מערכת יחסים קרובה אחרת עם אנשים (Amichai-Hamburger, Y., Kingsbury, M., & Schneider, B. H., 2013, p. 34).